aero 30 let samoupravljanja

naš aero

POSEBNA ŠTEVILKA **SEPTEMBER '80**

Trideset let socialističnega samoupravljanja v Aeru

Hiter je bil razvoj naše dežele, ko smo zmagali v ljudski revoluciji. Da pa bi dosegli resnično svobodo, smo začeli obnavljati porušeno domovino in utrjevati materialne pogoje. Kljub velikim pritiskom in majhnim možnostim smo uspeli ne samo obraniti našo svobodo in neodvisnost, temveč smo tudi s pridnostjo lastnih rok izgrajevali takšen družbenopolitični sistem, ki je najbolj ustrezal našim pogojem in željam delovnih ljudi Jugoslavije.

Danes, po prehojenih tridesetih letih smo spoznali, da je samoupravljanje revolucija, ki traja in brez katerega si ne moremo zamišljati naše družbenopolitične ureditve.

Za delovno organizacijo AERO pa še zlasti velja, da je svoj celoten razvoj in napredek dosegla prav v pogojih socialističnega samoupravljanja. V letu 1981 bomo praznovali 35. obletnico AERA, sicer pa zasnove našega AERA segajo že v leto 1923.

Podčrtujemo ugotovitev, da je AERO rastel skozi 30 let zelo vztrajno in nezadržno, da ni v tem obdobju beležil kriz in padcev, da je bila razvojna orientacija vseskozi uspešna in ekonomsko utemeljena. Današnjo podobo moderno organiziranega AERA smo dopolnjevali in dograjevali in polagoma prišli do proizvodnega programa, ki dosega svetovno raven v kvaliteti in ki se dobro dopolnjuje.

AERO kot kemična, grafična in papirna industrija je danes poznan ne samo v Jugoslaviji, ampak tudi po svetu. Pester proizvodni program in dopolnjevanje proizvodnje se vključuje v današnje potrebe družbe.

Ob pomembnem jubileju samoupravljanja ugotavljamo, da imamo tudi za prihodnost jasno orientacijo in da delavci združenih TOZD AERO vidijo svojo prihodnost. Reprodukcijska povezanost od lesa in celuloze, papirja do tiskanih obrazcev, sožitje med delavci TOZD od Medvod, Šempetra do Celja, urejanje dohodkovnih odnosov in kvalitetno samoupravno dogovarjanje in sporazumevanje so zagotovilo za nadaljnje samoupravno dograjevanje delovnih kolektivov v okviru AERA. Pripravljeni planski dokumenti kot odraz ambicioznih, toda realnih načrtov tudi za naslednje srednjeročno, pa tudi za obdobje do konca tega stoletja, vlivajo samoupravno organiziranim delavcem AERA optimizem in vsak delavec vidi v kolektivu svojo varnost in prihodnost.

Za vse nas velja ugotovitev: 30 let socialističnega samoupravljanja je tudi 30 let velikih uspehov AERA.

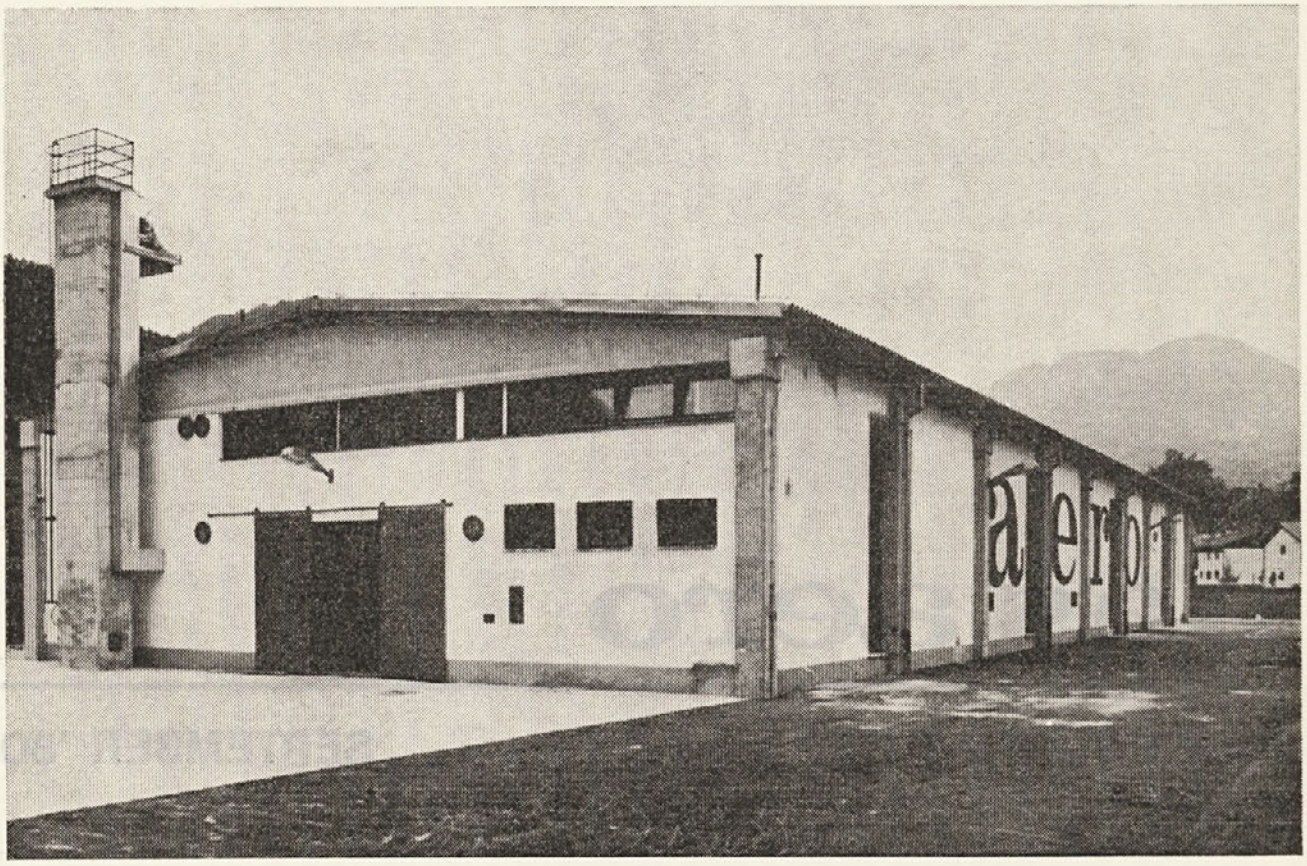

Nov obrat Loka pri Žusmu

Današnji Aerov uspeh seveda ni prišel čez noč; kolektiv je ustvarjal svoj razvoj dolga leta, zato je prav, da zapišemo skrajšano kronologijo te preteklosti, čeprav je možno, da bo to krajšanje dalo nekateri od pomembnih prelomnic preskromen okvir.

Leto 1923 — začetek predvojne preteklosti — v Celju je začela obratovati podružnica tvrdke V. Brauns iz Libereca na Češkoslovaškem, ki je v glavnem uvažala polizdelke, nato so jih v Kocenovi ulici prepakirali in prodajali naprej.

Leto 1937 — se je začela širiti Braunsova tovarna barv in prešla na delno samostojno proizvajanje karbon in indigo papirja ter pisalnih trakov.

Pomembnejši je kajpak razvoj po osvoboditvi, četudi je bil začetek zelo skromen:

Leto 1946 (29. 10.) — z odlokom vlade SRS je bilo ustanovljeno podjetje Aero. Z 20 zaposlenimi je začelo izdelovati že vpeljane izdelke: barve za obleke, guminol, blank, paste za peči, buhača, boraks v prahu, kasneje pa še moltin, karbon in indigo papir ter pisalne trakove.

Leto 1945 in 1946 — začelo je samostojno programiranje in organiziranje proizvodnje. Aero je začel proizvajati nove proizvode, kot so lepikol in akvarelne šolske barvice.

Leto 1948 — začela je proizvodnja matric, leto pozneje pa proizvodnja tempera plakatnih barvic in črnila.

Leto 1950 — podjetje je stopilo na pot samoupravljanja. Po začetnih težavah so organi upravljanja z razvojem delavskega upravljanja začeli pridobivati vedno več pravic in dolžnosti ter pričeli vse bolj samostojno odločati o vseh vprašanjih v podjetju.

Leto 1950 — podjetje je kupilo opuščeno stavbo ob Ipavčevi ulici in jo pozneje nadzidalo.

Leto 1953 — steče proizvodnja lepilnih trakov.

Leto 1961 — podjetje je prevzelo opuščene objekte bivše tekstilne tovarne v Šempetru. Te prostore je obnovilo in vanje preselilo proizvodnjo matric, srebrne bronce, lepila za gumo in lepilnih trakov.

Leto 1962 — uvedba 42-urnega tednika.

Leto 1963 — začne proizvodnja paleniziranega papirja, dve leti pozneje pa kompletna proizvodnja lepilnih trakov, samolepilnih etiket, IKS lepila in termolepilnih trakov.

Leto 1968 — podjetje je dobilo registracijo za uvoz in izvoz ter za zastopanje tujih firm, kar je odprlo nove možnosti Aera na tujem tržišču.

Leto 1969 — začela je proizvodnja print in kontakt papirja ter osvežilnih robčkov.

Leto 1970 — pričela je elektronska obdelava podatkov v podjetju.

Leto 1970 — zgrajena je bila nova selotejp hala v Šempetru in prizidek obrata II.

Leto 1971 — združita se Cetis in Aero, pa se zato Aeru povečajo grafične kapacitete s klasičnim tiskom ter tiskom neskončnih obrazcev.

Leto 1972 — uresniči se nova investicija — montaža dvobarvne rotacije multiforma in tribarvne rotacije s posebnim agregatom za izdelavo vrečk v tekočem traku. Povečani so bili tudi prostori obrata ter skladišča.

Leto 1972 — prestopili smo prag moderno organiziranih večjih delovnih organizacij. Ustrezno mesto je dobila samostojna razvojna služba, v proizvodnji je bila posodobljena priprava dela, uresničeval se je projekt integralnega sistema kakovosti. Izoblikovali pa so se še: služba marketinga, izvoza in zastopstva.

Leto 1973 — integracija s tovarno celuloze Medvode, organizirane so bile 4 TOZD in DSSS.

Leto 1973 — uveden je nov proizvod, lakirani transparent v obratu jasnit.

Leto 1973 — ustvarjajo se nove poslovne povezave z drugimi republikami. Zato pozneje nastaneta skupni obrat v bratskem mestu Čuprija in obrat v Gerovem.

Leto 1974 — Delegatski sistem postaja v Aeru pomembno orodje v rokah delovnega človeka pri uveljavljanju njegovih stališč in interesov. Začnejo delovati samoupravne delavske kontrole.

Leto 1976 — investicija v papirni stroj v Medvodah je uresničena.

Leto 1978 — začetek proizvodnje novega izdelka — Aerocopy samokopirnega papirja v novem obratu v Celju.

Leta 1979 — podpisan samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev s Kinematografskim in grafičnim podjetjem, Kinegraf Prevalje.

Leta 1979 — je pomembno tudi zaradi oblikovanja temeljne organizacije skupnega pomena — Trženje.

Leto 1980 — v Loki pri Žusmu prične z delom nov proizvodni obrat.

Rast zaposlenosti v Aeru

1939	72	delavcev
1946	22	„
1950	84	„
1960	223	„
1970	607	„
1978	2.200	„
1980	2.332	„

Samoupravni odnosi v delovni organizaciji

V delovni organizaciji AERO je združenih pet temeljnih organizacij (štiri proizvodne in TOZD skupnega pomena Trženje) ter delovna skupnost skupnih služb.

2.332 članski kolektiv sprejema vse samoupravne, proizvodne in poslovne odločitve preko delegatov samoupravnih delovnih skupin na sejah delavskih svetov TOZD in na delavskem svetu na ravni delovne organizacije.

Delegacije zbora združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in združene delegacije samoupravnih interesnih skupnosti so pri delu uspešne, čeprav se srečujejo na različnih lokacijah (razdrobljenost obratov Aera), problemi pa se pojavljajo pri usklajevanju odločitev na ravni delovne organizacije. Temeljne organizacije so v več občinah in zaradi različnih občinskih delovnih programov prihajajo do izraza njihovi interesi, vendar se tudi ti v sklepni fazi uspešno razrešujejo.

Samoupravljanje je izrazito zakoreninjeno pri delu in mislih vseh delavcev AERA, ki hočejo biti dobro obveščeni, da bi lažje odločali in soodločali ter oblikovali vse odločitve.

Obveščanje delavcev v Aeru je organizirano po različnih poteh:

Redna obvestila dobivajo delavce v tedniku Informacije in v mesečniku Naš Aero.

Poleg tega dobivajo še vrsto poslovnih in ekonomskih informacij, ki so temelj samoupravnim ali poslovnim odločitvam in še druge informacije o raznih analizah, recimo o zaposlenosti, osebnem dohodku ipd.

Veliko pozornosti je posvečeno informiranju delovnih skupin. S tem v zvezi je bilo uvedenih več oblik usposabljanja delegatov, da bi zmogli ustrezno informirati delavce.

Kot novost bo po prazniku Aera uvedena tedenska radijska ura povsod tam, kjer je to tehnično možno.

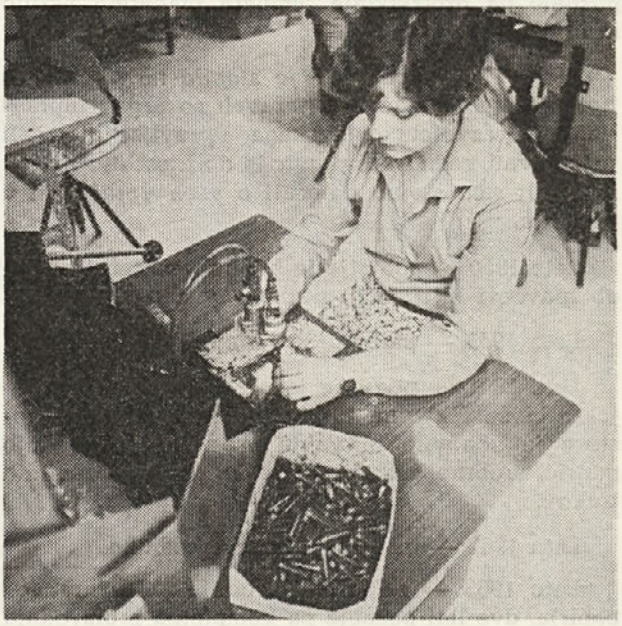

Zapiranje vložkov za nalivna peresa — obrat Loka pri Žusmu

Analiza uresničevanja srednjeročnega načrta 1976–1980 v letih 1976–1979 in prvi polovici leta 1980

TOZD KEMIJA CELJE

Preteklo srednjeročno obdobje je bilo za TOZD Kemija Celje izjemno pomembno. V tem času je bila uresničena investicija v proizvodnji samokopirnih papirjev v vrednosti več kot 220 milijonov dinarjev. Zato je ta TOZD dosegel izredno ugodne fizične, kot tudi vrednostne kazalce poslovanja, saj predstavlja proizvodnja AC papirjev več kot polovico celotne proizvodnje TOZD Kemije Celje.

V letih 1975—1979 se je zato *količinska proizvodnja* letno povečavala po stopnji 27 odstotkov in je enaka srednjeročno planirani. To pomeni, da se je proizvodnja v petih letih več kot podvojila, in sicer od 5.560 ton v letu 1975 na kar 13.461 ton v letu 1979. Vrednostno sta se proizvodnja in prodaja povečali skoraj štirikratno oziroma po povprečni stopnji rasti 39 odstotkov. Tako je v letu 1975 znašala vrednost proizvodnje 327 milijonov dinarjev, lani pa že 1.226 milijonov dinarjev.

Zaradi dinamične rasti proizvodnje se je v omenjenem obdobju povečevalo tudi *število zaposlenih.* 31. 12. 1975 je imela ta TOZD 365 delavcev, povprečna letna stopnja rasti zaposlenih pa je znašala 12 odstotkov. Največ novih delavcev je prišlo leta 1978, kar je razumljivo, saj je dokončana investicija v obrat AC terjala več kot 80 novih delavcev. Srednjeročni plan 1976—1980 je bil predvideval 6-odstotno stopnjo rasti zaposlovanja.

Izvoz se je v petih letih povečal za skoraj 50 odstotkov, in sicer od 1,6 milijona dolarjev v letu 1975 na 2,4 milijona dolarjev lani. Plan izvoza za letos predvideva 3,2 milijona dolarjev.

Navkljub vsakoletnemu naraščanju izvoza pa z izvoznimi rezultati ne moremo biti zadovoljni, posebno ne v sedanjem zaostrenem gospodarskem položaju, ko nam mora postati izvoz glavna oziroma prednostna naloga. Tudi delež izvoza v vrednosti celotne realizacije ni zadovoljiv. Medtem, ko je v letu 1975 znašal še 10 odstotkov, pa je v letu 1979 znašal le še 4 odstotke.

Povprečna stopnja rasti uvoza v letih 1975—1979 je znašala 35 odstotkov, planirana je bila samo 5-odstotno. Vendar je pri uvozu za leto 1975 upoštevan samo tisti uvoz, ki je bil evidentiran v naši delovni organizaciji. Velik del surovin (zlasti papirja) pa je bil uvožen prek trgovskih organizacij in ni zajet v naših podatkih uvoza. Kljub temu ugotavljamo, *da uvoz z leti narašča in je v letu 1979 dosegel že 8,1 milijona dolarjev.*

Zaradi specifičnosti proizvodnega programa in v dokajšnji meri velike odvisnosti od uvoza surovin in repromaterialov v tem petletnem obdobju ni bilo

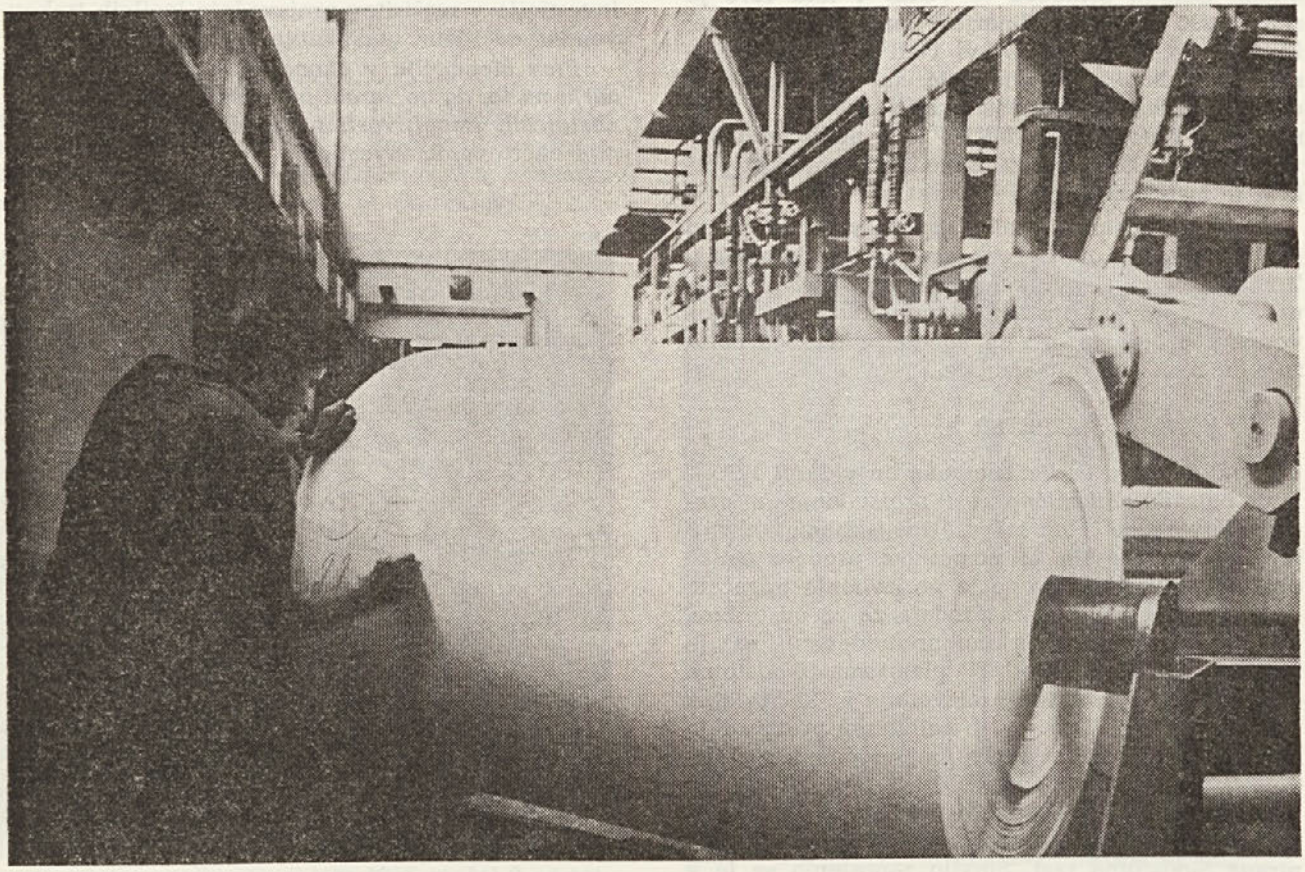

Obrat aerocopy — TOZD Kemija Celje

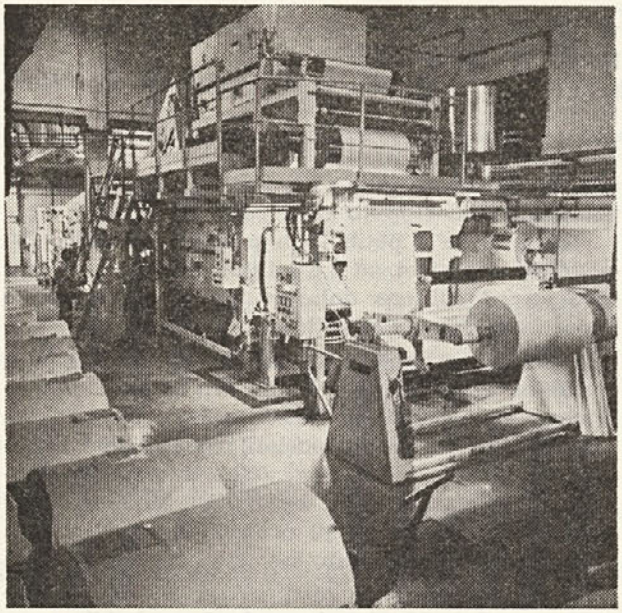

Nova »jasnitka« — TOZD Kemija Celje

ugodnega pokritja uvoza z lastnim izvozom. Tako smo v povprečju le 30 odstotkov uvoza pokrili z lastnim izvozom. Nekoliko ugodnejša razmerja pričakujemo letos pa tudi dolgoročnejša razvojna politika nas sili v to, da bo treba večji del proizvodnje usmeriti v izvoz.

Vsekakor so ekonomski učinki, ki jih TOZD Kemija Celje dosega v zadnjih letih, zelo spodbudni. Celotni prihodek te TOZD v letu 1975 je znašal 296 milijonov dinarjev, lani pa je dosegel že 1.076 milijonov dinarjev. Tudi struktura celotnega dohodka se je izboljšala, saj se je povečal delež dohodka, čistega dohodka in sredstev za akumulacijo. *Celotni prihodek* se je v petih letih povečal za več kot 3,6-krat, dohodek za več kot petkrat in čisti dohodek za šestkrat.

Tudi vsi ostali kazalci uspešnosti poslovanja (po ZZD) kažejo na izredno ugodne trende razvoja TOZD Kemija Celje, kar je na eni strani odraz uspešnosti investicije AC, konjunkturnega proizvodnega programa in zelo ugodnega tržnega položaja te temeljne organizacije.

TOZD KEMIJA ŠEMPETER

Tudi TOZD Kemija Šempeter je v letih 1975—1979 beležila dinamično rast proizvodnje in prodaje. Povprečna letna stopnja rasti količinske proizvodnje je znašala 21 odstotkov, prodaje pa 23 odstotkov. Vrednostno se je proizvodnja povečala letno za 25 odstotkov in prodaja za 28 odstotkov. To je znatno nad planskimi predvidevanji, saj je bila za obdobje 1976—1980 planirana 18-odstotna stopnja rasti količinske proizvodnje in 19-odstotna vrednostna rast. Tako se je količinska proizvodnja v petih letih več kot podvojila, vrednostna proizvodnja pa je večja 2,4-krat.

Zaposlenost se je povečevala letno po osemodstotni stopnji, po srednjeročnem planu je bila planirana 5-odstotna rast. Število zaposlenih se je v tem času povečalo za 76 delavcev. Navkljub določenim ugodnim premikom v kvalifikacijski strukturi delavcev s sedanjim stanjem kvalifikacijske usposobljenosti v tej TOZD (pa tudi v drugih TOZD) ne moremo biti povsem zadovoljni.

Izvoz se je v tej TOZD v petih letih povečal za več kot 2,5-krat ali povprečno letno za 25 odstotkov; srednjeročni plan je predvideval 15 odstotkov. Tako je v letu 1975 dosegel TOZD izvoz v višini 522 tisoč dolarjev, lani pa že 1,3 milijona dolarjev. Delež izvoza v vrednosti celotne realizacije je v letu 1975 znašal 6 odstotkov, lani pa 5,5 odstotka.

Tudi ta temeljna organizacija je v veliki meri vezana na *uvoz* surovin in repromateriala. Uvoz se je letno povečeval 25-odstotno (planirano: 5 odstotkov) in je lani znašal že 3,8 milijonov dolarjev. Posledica tako velikega uvoza je tudi relativno nizko pokrivanje uvoza z lastnim izvozom, saj je znašalo v letih 1975—1979 v povprečju 35 odstotkov uvoza. Zaradi izredno težkih pogojev pri zagotavljanju deviznih sredstev bo večjemu izvozu potrebno nameniti v prihodnje še več pozornosti.

Čeravno so fizični kazalci poslovanja dokaj ugodni pa pri ekonomskih učinkih poslovanja TOZD ni takšnega razvoja. Celotni prihodek se je v petih letih sicer povečal za več kot 2,3-krat, dohodek 2,4-krat in čisti dohodek za 3-krat. Stagnira pa akumulacijska sposobnost TOZD, ki je lani predstavljala 3,7 odstotka od celotnega prihodka, kar pa je manj kot je bilo doseženo v preteklih letih. Tudi vsi tisti kazalci, ki izkazujejo akumulacijo, kažejo neugoden razvoj oziroma stagnacijo.

Treba je poudariti, da je TOZD Kemija Šempeter v srednjeročnem načrtu 1976—1980 predvidela investicijo v razširitev proizvodnje lepilnih trakov, vendar do njene uresničitve še ni prišlo.

Prav stagnacija v ekonomskih učinkih pa opozarja na to, da bo zaradi maksimalne izkoriščenosti obstoječih zmogljivosti nujna čimprejšnja realizacija načrtovanih investicij.

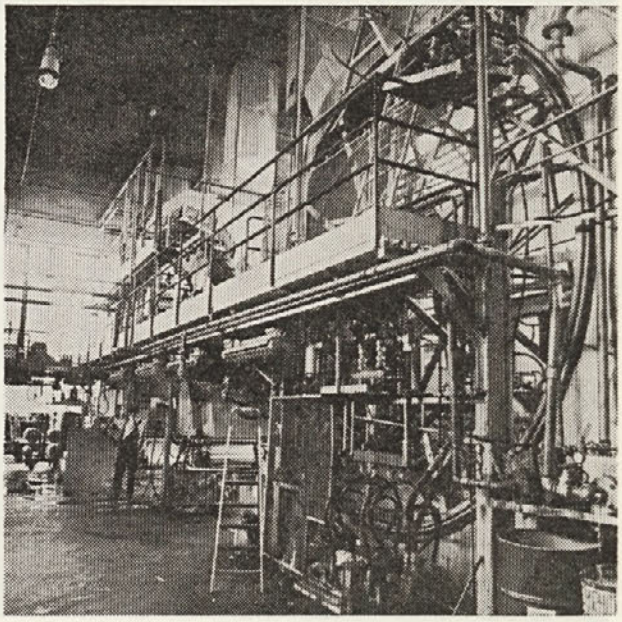

Obrat selotejp — TOZD Kemija Šempeter

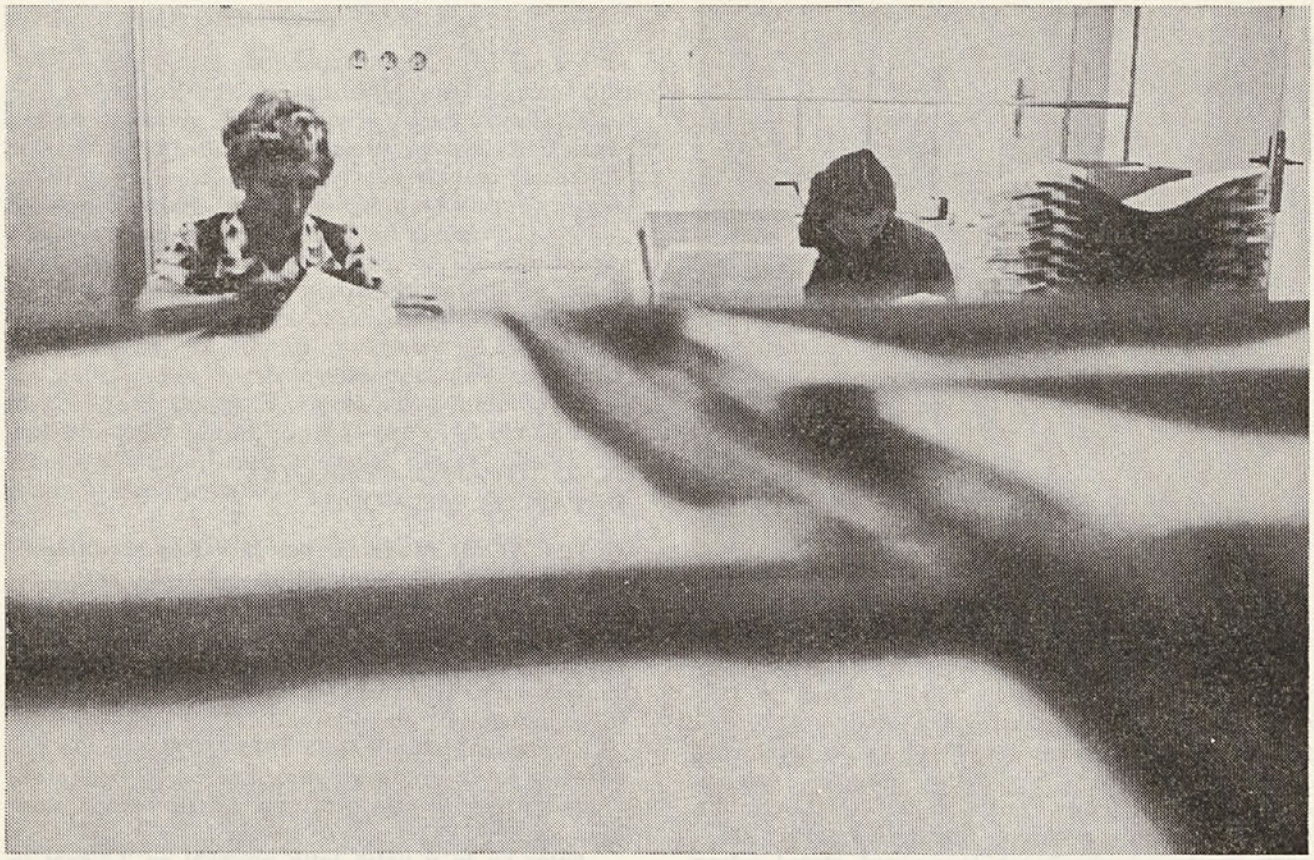

Obrat matric — TOZD Kemija Šempeter

TOZD GRAFIKA CELJE

Analiza poslovanja TOZD Grafika Celje kaže, da je pri obsegu proizvodnje bila dosežena dokaj umirjena rast (5 odstotkov), medtem ko je vrednostno naraščala po stopnji 28 odstotkov, kar je znatno nad planskimi predvidevanji (7 odstotkov).

V letu 1975 je znašala proizvodnja 3.364 ton, lani pa 4.081 ton ali 21 odstotkov več. *Vrednostno se je proizvodnja v petih letih povečala za več kot 2,7-krat.*

Razlike pri rasti količinske in vrednostne proizvodnje so na eni strani odraz strukturnih sprememb, ki so nastale v proizvodnem programu TOZD Grafika; na vrednostni obseg pa so vplivale tudi ugodne tržne razmere.

Povprečna letna stopnja rasti *zaposlovanja* je znašala v planskem obdobju 4,7 odstotka, predvideli pa smo bili 3,5 odstotka rasti. Medtem ko je bilo v letu 1975 v tej TOZD zaposlenih 435 delavcev, jih je bilo ob koncu lanskega leta 87 več, skupno torej 522 zaposlenih.

Izvoz se je v tej TOZD izredno spreminjal. Medtem ko je v letu 1975 dosegel vrednost 844 tisoč dolarjev, je v naslednjih letih upadel in je lani dosegel višino 599 tisoč dolarjev. Lahko torej rečemo, da je izvoz v teh letih stagniral oziroma celo upadel, čeprav je bila planirana 15-odstotna stopnja rasti izvoza. Medtem ko je delež izvoza v vrednosti celotne realizacije v letu 1975 znašal 9 odstotkov, je lani znašal le še 3 odstotke.

Rast uvoza je bila planirana v letih 1976—1980 po petodstotni stopnji, dejansko pa je bila višja. Medtem ko je uvoz v letu 1975 znašal 237 tisoč dolarjev, pa je lani dosegel že 889 tisoč dolarjev. Ker pa je ta TOZD v primerjavi z drugimi Aerovimi TOZD relativno malo vezana na uvoz, ima tudi

Tiskarna No — TOZD Grafika Celje

Tiskarna No — TOZD Grafika Celje

ugodnejšo uvozno izvozno bilanco. Lani je bilo 67 odstotkov uvoza pokritega z lastnim izvozom, medtem ko plan za letos predvideva še ugodnejše razmerje, in sicer 76-odstotno pokritje. Analiza ekonomskih učinkov poslovanja TOZD Grafika Celje kaže dobre poslovne rezultate v letih 1975—1979. Poslovna uspešnost je na eni strani odraz konjunkturnosti proizvodnega programa, ustrezne kakovosti, uvajanja novih proizvodov, ne nazadnje pa imajo pomembno vlogo tudi cene. V letu 1975 je TOZD dosegla 186,5 milijona dinarjev *celotnega prihodka.* V petih letih se je celotni prihodek povečal za več kot 2,5-krat in v letu 1979 dosegel višino 468,9 milijona dinarjev. Dohodek je v petih letih narasel za 3,3-krat in čisti dohodek trikratno. Bruto akumulacija se je povečala za več kot 4-krat, neto akumulacija pa kar 6,8-krat in je lani znašala 33 milijonov dinarjev.

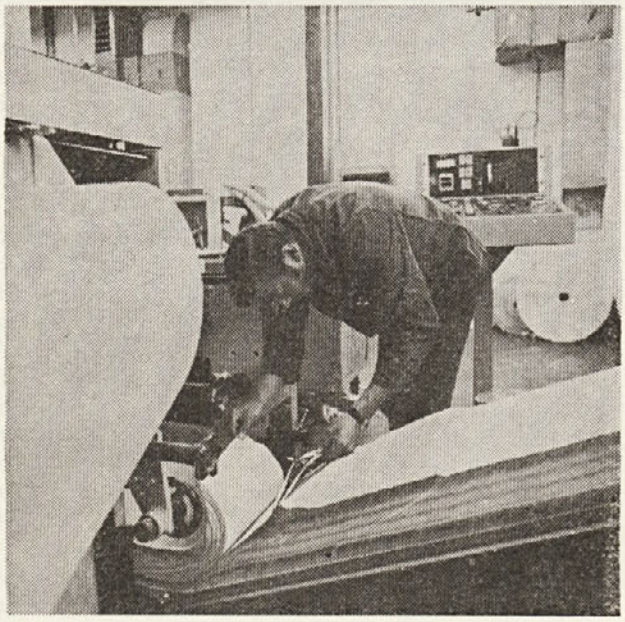

Tiskarna No — TOZD Grafika Celje

TOZD TOVARNA CELULOZE
IN PAPIRJA MEDVODE

Tudi TOZD Medvode beleži v tem srednjeročnem planskem obdobju dobre poslovne rezultate. Količinska proizvodnja se je v petih letih več kot podvojila, vrednostna proizvodnja pa je večja za več kot štirikrat. Tako je znašala povprečna letna stopnja rasti količinske proizvodnje 22 odstotkov in vrednostne 51 odstotkov.

Zaposlovanje je v letih 1975—1979 doseglo povprečno 6,4-odstotno stopnjo, kar pa je pod predvidevanji, saj je bila načrtovana 9,7-odstotna stopnja.

Izvoz se je v petih letih povečal za 2,4-krat in je lani znašal že 2 milijona dolarjev. *Uvoz* pa se je povečal v petih letih za 35 odstotkov in je lani dosegel 2,9 milijona dolarjev, kar pomeni 69-odstotno pokritje uvoza z lastnim izvozom.

Ekonomski učinki pa kažejo naslednjo sliko: celotni prihodek se je v petih letih povečal skoraj štirikratno, dohodek 3,3-krat in čisti dohodek 3,6-krat. *Akumulacijska sposobnost TOZD se je lani izboljšala in dobre rezultate je treba pričakovati tudi letos.*

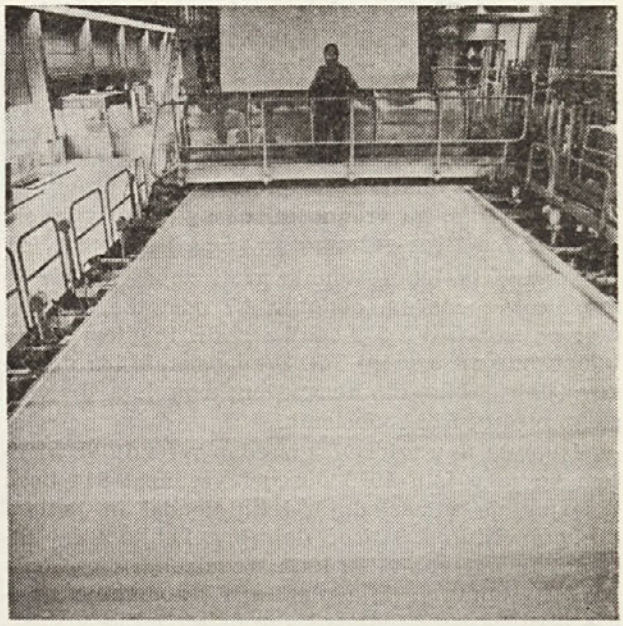

»Mokri del« papirnega stroja — TOZD Tovarna celuloze in papirja Medvode

POSLOVANJE MLADOSTI ČUPRIJA

Poslovni odbor skupnega obrata, ki so ga v Čupriji naredili s sredstvi, združenimi na podlagi odločitev delavcev TOZD Kemije Celje, Kemije Šempeter in Grafije Celje in delom delavcev DO Mladost Čuprija zato, da bi ustvarili skupno proizvodnjo samolepilnih etiket, je ugotovil skrbno gospodarjenje z zaupanimi združenimi sredstvi.

V lanskem poslovnem letu so dosegli novoustvarjene vrednosti za razširitev materialne osnove dela in rezerv, ki znašajo v skupnem prihodku 20,7 odstotka, po odbitku obveznosti pa 7,4 odstotka. Zato je bila logična odločitev, da delavci, ki združujejo v skupnem obratu poleg minulega dela tudi živo delo, poskrbijo še za razvoj in ekonomsko krepitev obrata, zato tudi za širitev obstoječih skupnih zmogljivosti.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Letna stopnja rasti *zaposlovanja* je v letih 1975—1979 znašala 4 odstotke in je bila enaka načrtovani po srednjeročnem planu. Medtem ko je v letu 1975 bilo zaposlenih 373 delavcev, se je v petih letih število zaposlenih povečalo za 91 delavcev, tako da je ob koncu lanskega leta DSSS zaposlovala 464 delavcev.

DSSS pridobiva *dohodek* iz dohodka proizvodnih TOZD po načelu svobodne menjave dela. Višina dohodka v DSSS je v veliki meri odvisna od rezultatov poslovanja in uspešnosti proizvodnih TOZD.

Struktura dohodka v DSSS je drugačna kot v proizvodnih TOZD, saj predstavljajo najpomembnejšo postavko osebni dohodek in skupna poraba. Delovna skupnost je za svoje poslovanje v letu 1975 potrebovala 69 milijonov dinarjev, od tega za osebne dohodke 25,4 milijona dinarjev.

Lani je njen *celotni prihodek* znašal 168 milijonov dinarjev, za OD pa je bilo namenjeno 66,5 milijona dinarjev.

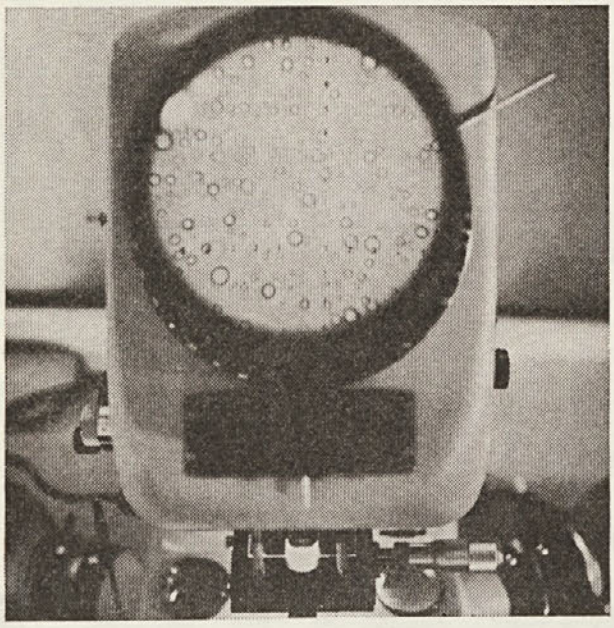

DSSS — elektronski mikroskop

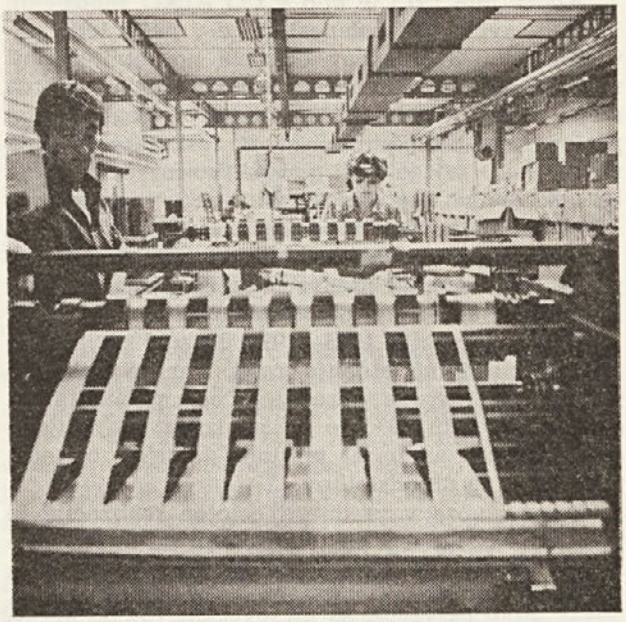

Razrez selotejpa — TOZD Kemija Šempeter

Primerjava dejansko doseženih stopenj rasti elementov celotnega prihodka s planiranimi po srednjeročnem planu kaže, da so bile *planirane stopnje rasti elementov dohodka presežene.* To je pa predvsem posledica preseganja plana v proizvodnih TOZD, kar je posredno in neposredno vplivalo tudi na oblikovanje celotnega prihodka in dohodka DSSS.

DELOVNA ORGANIZACIJA AERO

Kljub temu, da je TOZD osnovna celica združevanja dela in sredstev, je zlasti za daljše obdobje pomembno, kakšno je gibanje in razvoj takšne zaokrožene reprodukcijske celote, kakršna je naša delovna organizacija postala v tem srednjeročnem obdobju 1976—1980.

Iz analize poslovanja posameznih TOZD ugotavljamo zelo različen položaj posameznih TOZD tako pri investicijskih naložbah kot v vlogi na domačem in tujem tržišču v omenjenem petletnem obdobju.

Rezultati na ravni delovne organizacije pa kažejo, da smo kot celota v večji meri uresničili planske cilje in naloge, ki smo si jih v tem srednjeročnem obdobju začrtali, kar dokazujejo tudi podatki o poslovanju.

Fizični obseg proizvodnje je letno naraščal po stopnji 21 odstotkov, vrednostni pa po 37-odstotni stopnji. V letu 1975 je proizvodnja znašala 30.670 ton, lani pa že 65.732 ton. Vrednostno se je proizvodnja v petih letih več kot potrojila (indeks 350), saj je v letu 1975 znašala 828 milijonov dinarjev, lani pa je dosegla že 2.898 milijonov dinarjev. Če se bo ugoden trend proizvodnje in prodaje nadaljeval do konca letošnjega leta, potem lahko pričakujemo, da bodo na ravni DO AERO preseženi planski cilji za srednjeročno obdobje 1976—1980 tako količinsko kakor tudi po vrednosti proizvodnje.

Konec leta 1975 je bilo v DO AERO *zaposlenih* 1.697 delavcev. Zaposlenost se je v petih letih povečala za 623 delavcev oziroma po letni stopnji rasti 8,2 odstotka. Planirana je bila sicer 6-odstotna stopnja rasti, vendar je bila zaradi večjega obsega proizvodnje od planirane tudi rast zaposlovanja upravičena, saj je tudi produktivnost dela večja od načrtovane. *Problematično pa je vprašanje kvalifikacijske strukture zaposlenih,* ki po letih stagnira, oziroma ni v skladu s ciljem srednjeročnega plana, saj smo težili predvsem za izboljšanjem kvalifikacijske strukture zaposlenih.

Izvoz je v letih 1975—1979 dosegel povprečno 13-odstotno letno stopnjo rasti, kar je nekoliko manj od načrtovane v srednjeročnem planu (14 odstotkov). V letu 1975 je znašal izvoz 3,8 milijona dolarjev, lani pa že 6,4 milijona dolarjev, oziroma povečanje za 68 odstotkov.

Delež izvoza v vrednosti celotne realizacije je v letu 1975 znašal 9 odstotkov, lani pa le še 4 odstotke. Z vidika dolgoročne poslovne politike so takšna gibanja dokaj neugodna in jih bo potrebno v novem srednjeročnem planu 1981—1985 izboljšati v korist večjega izvoza, še posebej zaradi tega, *ker bodo TOZD vse bolj odvisne od deviznih sredstev, ki jih bodo ustvarile z lastnim izvozom.*

Medtem ko je bila v petletnem obdobju tudi na nivoju DO AERO načrtovana 5-odstotna letna stopnja rasti *uvoza,* pa je znašala dejanska stopnja 18 odstotkov. Uvoz se je v petih letih povečal za več kot dvakrat in je lani znašal 15,7 milijona dinarjev.

Kljub dokaj neugodnim (to je visokim) stopnjam rasti uvoza, pa je vendarle uvoz surovin in repromateriala naraščal počasneje od rasti proizvodnje, kar je zaradi specifičnosti naše proizvodnje in ob zahtevnosti proizvodnega programa vendarle pozitivni kazalec.

Ker pa moramo v prihodnosti pričakovati še ostrejše ukrepe v zvezi z uvozom surovin in repromateriala pa tudi opreme, bo potrebno še intenzivneje iskati in nadomeščati uvožene surovine z domačimi, ali pa preiti tudi v delno prestrukturiranje proizvodnega programa.

Pokritje uvoza z lastnim izvozom je v posameznih TOZD različno. Najmanj je vezana na uvoz TOZD Grafika Celje, katere delež se v povprečju giblje okoli 6 odstotkov od celotnega uvoza DO AERO. Delež uvoza TOZD Kemija Šempeter se z leti povečuje in je lani znašal že 24 odstotkov celotnega uvoza. Najmočneje je vezana na uvoz TOZD Kemija Celje, saj se njen delež v skupnem uvozu giblje med 52 in 59 odstotki. Razmerje med uvozom in izvozom je po letih spremenljivo, v povprečju pa znaša 34 odstotkov. Plan za letos kaže nekoliko boljšo sliko, saj naj bi bilo 42 odstotkov uvoza pokritega z lastnim izvozom.

Analiza ekonomske uspešnosti poslovanja DO AERO kot celote kaže, da so bili v letih 1975—1979 doseženi ugodni ekonomski efekti in da se struktura celotnega prihodka izboljšuje v korist večje akumulacijske sposobnosti DO AERO, večjega dohodka in čistega dohodka. Celotni prihodek se je v petih letih povečal za 3-krat, dohodek za 3,5-krat in čisti dohodek za 3,7-krat. Akumulacija je 4-krat večja in je lani znašala 269 milijonov dinarjev, oziroma 10,2 odstotka celotnega prihodka.

Če se bodo tako ugodni trendi nadaljevali do konca letošnjega leta, potem kaže pričakovati, da srednjeročni planski cilji 1976—1980 ne bodo samo doseženi, ampak krepko preseženi. Dobri letošnji poslovni rezultati pa bodo solidna osnova in izhodišče za ambiciozno vendar realno načrtovanje v novem srednjeročnem planu za obdobje 1981—1985.

Celuloza — TOZD Tovarna celuloze in papirja Medvode

Načrt prihodnosti AERA 1981–1985

Ker se bližamo koncu zadnjega leta sedanjega planskega obdobja, je treba pripraviti načrt prihodnosti — za čas od leta 1981 do 1985. Izhodišč za ta načrt je bilo več:

— analiza uspešnosti poslovanja posameznih TOZD in delovne skupnosti skupnih služb v letih 1976—1980;

— analiza razvojnih možnosti posameznih TOZD v letih 1981—1985;

— smernice in elementi za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljih planov;

— gibanje razvojne usmeritve širše družbene skupnosti, od občine kamor posamezna TOZD spada pa do republike in federacije.

Potrebno je poudariti, da so izhodišča za pripravo planskih dokumentov 1981—1985 nekoliko drugačna kot je bilo to v preteklem srednjeročnem planskem obdobju. Tudi pogoji poslovanja so se zaostrili, zato predvidevamo za novo srednjeročno obdobje predvsem te značilnosti:

— nekoliko bolj umirjeno rast dohodka, družbenega proizvoda in ostalih kazalcev poslovanja v skladu z najnovejšimi stabilizacijskimi ukrepi;

— potrebno bo postopoma prestruktuirati gospodarstvo;

— nujen bo večji izvoz in nadomeščanje uvoženih surovin z domačimi;

— razviti bo treba gospodarsko infrastrukturo;

— razviti bomo morali družbene dejavnosti, skupno in splošne porabe v skladu in v odvisnosti od rasti dohodka v gospodarstvu.

Takšna priprava načrta je kajpak zelo obsežno delo in je bilo zato treba izdelati plan aktivnosti posameznih nosilcev izdelave planskih dokumentov. Solidna izhodiščna podlaga za opredelitev najpomembnejših elementov razvoja posameznih temeljnih organizacij združenega dela za prihodnjih pet let so bile analize preteklega petletnega poslovanja, analiza tržnih potreb doma in v tujini ter analiza razvojnih možnosti. Tako smo prišli do naslednjih elementov razvoja za posamezne TOZD:

TOZD KEMIJA CELJE

Na temelju tržnih potreb, ki narekujejo razvoj te TOZD in Aera kot zaokrožene reprodukcijske celote, predvideva TOZD Kemija Celje v prihodnjem petletnem obdobju intenzivno investicijsko aktivnost. Najbolj je poudarjena razširitev proizvodnje samokopirnih papirjev. Ti papirji so se namreč uveljavili na domačem in inozemskem tržišču kot zelo zaželen proizvod. TOZD namerava posodobiti tudi obstoječe obrate impregniranih papirjev ter razviti nekatere nove oblike in vrste kopirnih papirjev. Vedno bolj povečana proizvodnja pa narekuje tudi zahtevo po razširitvi skladiščnih prostorov za surovine in repromaterial.

Predračunska vrednost investicij znaša 630 milijonov dinarjev, od tega naj bi vložili v osnovna sredstva 533 milijonov dinarjev in v obratna sredstva 70 milijonov dinarjev. Z uresničitvijo teh investicij in z maksimalno izkoriščenostjo proizvodnih zmogljivosti bo v letu 1985 možno *doseči proizvodnjo 25.000 ton papirjev, pisarniškega materiala in drugih proizvodov* iz bogatega proizvodnega programa te TOZD. Letna stopnja rasti proizvodnje pa naj bi v petih letih znašala 13,5 odstotka.

Skladno z rastjo proizvodnje pa bise povečevala tudi zaposlenost. Po predvidevanjih naj bi bilo konec leta 1985 zaposlenih 738 delavcev, to pa bi dalo 3,8-odstotno stopnjo rasti zaposlovanja. V novem srednjeročnem obdobju bomo skrbeli predvsem za izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih, zlasti tako, da bi bilo več kvalificiranega kadra.

Skladno z razvojnimi cilji bo TOZD težila k čimbolj ugodni zunanjetrgovinski bilanci — pospeševala bo seveda izvoz in zmanjševala uvoz. Izvozili bomo največ samokopirnih papirjev, karbona plastika, indiga, jasnita in računskih trakov.

Izvoz naj bi naraščal letno po 18-odstotni stopnji in bi v letu 1985 dosegel vrednost 316 milijonov dinarjev, kar predstavlja 12 odstotkov planiranega celotnega prihodka. 17,6-odstotna stopnja rasti uvoza pa kaže na to, da bo tudi v novem srednjeročnem obdobju TOZD Kemija Celje v dokajšnji meri vezana na uvoz surovin in repromateriala, pomembno postavko pa bo predstavljal tudi uvoz opreme. Vendar ambiciozno zastavljen izvozni načrt omogoča pokritje uvoza z lastnim izvozom.

Če upoštevamo realizacijo planiranih investicij oziroma doseganje plana proizvodnje in prodaje, bo to omogočilo v petih letih 15-odstotno rast celotnega prihodka, to pa pomeni, da bi v letu 1985 znašal ta prihodek že 2.677 milijonov dinarjev. Dohodek naj bi se v petih letih podvojil in bi leta 1985 znašal 867 milijonov dinarjev, čisti dohodek pa bi dosegel višino 433 milijonov dinarjev. Po predvidevanjih bo bruto akumulacija znašala 405 milijonov dinarjev oziroma 15 odstotkov celotnega prihodka.

Poslovnotehnično sodelovanje, predvsem pa dohodkovno povezovanje namerava TOZD v obdobju 1981—1985 še okrepiti, saj vidi svojo dolgoročno perspektivo le v združevanju dela in sredstev z ostalimi TOZD v okviru delovne organizacije Aero pa tudi zunaj nje v slovenskem in jugoslovanskem prostoru ter onstran državnih meja.

TOZD KEMIJA ŠEMPETER

Razvojne možnosti, predvsem pa tržne potrebe določajo dinamično rast proizvodnje in prodaje, ki jo TOZD Kemija Šempeter planira v novem srednjeročnem obdobju.

Če bodo realizirane investicije, ki jih ta TOZD načrtuje v prihodnjem srednjeročnem obdobju, potem se bo proizvodnja v letih 1981—1985 podvojila in bo leta 1985 dosegla 10.000 ton različnih proizvodov iz obstoječega programa, k temu pa bodo

prišli še novi proizvodi. Tako bi letna stopnja rasti znašala blizu 18 odstotkov.

Zaposlenost bi se po predvidevanjih letno povečevala po 2,5-odstotni stopnji in bi potem TOZD konec leta 1985 zaposlovala 400 delavcev, pri izbiri novo zaposlenih pa bi upoštevali potrebo po izboljšanju kvalifikacijske strukture kadrov.

Tudi v tej TOZD bo v ospredju nujnost izboljšanja zunanjetrgovinske bilance ter z njo povezan večji izvoz (za 33 odstotkov) tako da bi z njim dosegli leta 1985 vrednost 125,5 milijona dinarjev.

Plan pa predvideva precejšnje selekcioniranje uvoza, kljub temu pa bi se v prihodnjih petih letih uvoz nekoliko povečal, vendar samo po 3,5-odstotni stopnji. To pa bo omogočalo, da bo v novem petletnem obdobju tudi ta TOZD pokrila svoj uvoz z lastnim izvozom. Za uresničitev teh načrtov pa bo treba usmeriti veliko naporov v iskanje vseh možnih domačih dobaviteljev surovin in repromateriala, oziroma zamenjati uvožene surovine z domačimi.

TOZD namerava že v začetku novega srednjeročnega obdobja uresničiti investicijo v proizvodnjo samolepilnih trakov v vrednosti več kot 170 milijonov dinarjev. Poleg te investicije, ki je pravzaprav bila načrtovana že v tem iztekajočem se srednjeročnem obdobju, pa namerava TOZD v Šempetru še povečati proizvodnjo matric in specialnih lepilnih trakov.

Zaradi povečevanja proizvodnih obratov se kaže tudi potreba po povečevanju prostorov za družbeno prehrano, po večjem parkirnem prostoru in večjem skladišču. Po predvidevanjih bi predračunska vrednost novih naložb znašala 306,8 milijona dinarjev, od tega bi dali v osnovna sredstva 249,8 milijona dinarjev in v obratna sredstva 45 milijonov dinarjev.

Planirani celotni prihodek in njegova delitev na prihodnje petletno obdobje predvideva v letu 1985 ustvarjanje 113,7 milijona dinarjev bruto akumulacije, medtem ko se bo celotni prihodek v petih letih dvakrat povečal. TOZD Kemija Šempeter sicer predvideva precejšnje povečanje proizvodnje in prodaje, ker pa je velik del proizvodnje usmerjen v izvoz, ki daje nižje ekonomske učinke, kakor prodaja na domačem tržišču, zato tudi ni planirana tako hitra rast dohodka in njegovih elementov.

V strukturi celotnega prihodka bo TOZD stremela za tem, da bomo s pospeševanjem izvoza povečali delež ustvarjenega prihodka na tujem tržišču, vendar skladno s potrebami in prodajo na domačem trgu. Pri razporejanju dohodka in čistega dohodka pa se bo TOZD ravnala tako, da bo dohodek rasel hitreje od osebnih dohodkov, sredstva akumulacije pa hitreje od dohodka in sredstev sklada skupne porabe. Investicije, ki jih TOZD želi uresničiti v prihodnjem petletnem obdobju, bo financirala z lastnimi sredstvi, združenimi sredstvi drugih Aerovih TOZD, s pomočjo sovlaganja, kakor tudi s pomočjo kreditov domačih bank in inozemskih partnerjev.

TOZD GRAFIKA CELJE

Razvoj grafične industrije bo imel v celjski občini v obdobju 1981—1985 prioritetni položaj. Najpomembnejšo vlogo v razvoju te grafične industrije pa ima naša TOZD Grafika Celje, ki načrtuje za prihodnjih pet let investicijsko naložbo v vrednosti okrog milijarde dinarjev. Z uresničitvijo te naložbe bo omogočena proizvodnja te TOZD na eni lokaciji, možna bo proizvodnja vseh vrst obrazcev in dokumentacije, ki jo potrebuje današnji informacijski sistem, omogočena bo tudi tiskarska obdelava na skoraj vse načine.

Realizacija investicije (izvajali jo bomo v fazah) bo povečala proizvodnjo letno za 13 odstotkov, medtem ko se bo zaposlenost povečevala po 3,5-odstotni stopnji.

V skladu s cilji in nalogami novega srednjeročnega načrta predvideva ta TOZD letno rast izvoza po 23,5-odstotni stopnji, tako da bi konec leta 1985 dosegel vrednost 114 milijonov dinarjev. Uvozili bi največ opreme, medtem ko bo uvoz surovin in reprodukcijskega materiala manjši.

Z uresničitvijo planirane proizvodnje bi TOZD v petletnem obdobju podvojila celotni prihodek in dohodek, medtem ko bi bruto akumulacija po predvidevanjih znašala 199 milijonov dinarjev. Le-ta pa bo v pretežni meri namenjena za odplačilo obveznosti od kreditov in za enostavno reprodukcijo.

TOZD Grafika je že v tem srednjeročnem obdobju tesno sodelovala s tiskarnami po Sloveniji in v drugih republikah. To sodelovanje nameravamo še okrepiti z dohodkovnim povezovanjem in s samoupravnim sporazumevanjem.

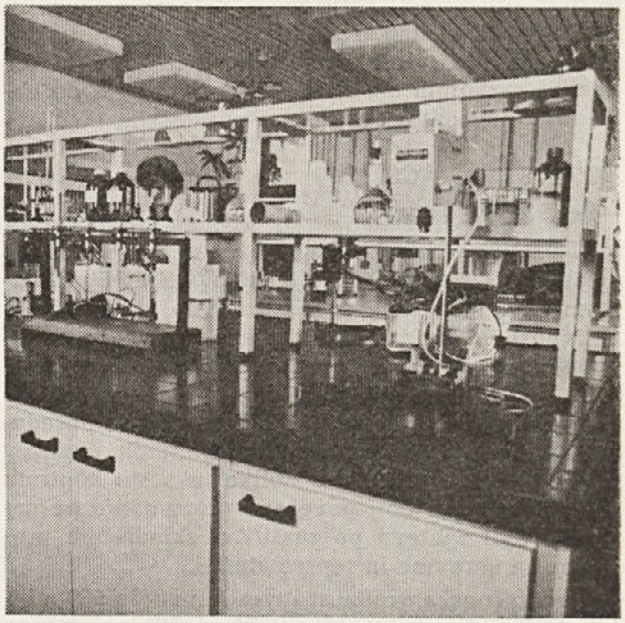

DSSS — laboratorij

TOZD TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA MEDVODE

TOZD tovarna celuloze in papirja v Medvodah namerava v prihodnjem srednjeročnem obdobju razširiti proizvodnjo specialnih vrst papirjev, ki jih bodo finalizirali v TOZD Kemija v Celju. Poleg te investicije, ki je pravzaprav podlaga za naložbo AC II v Celju pa bo v Medvodah nujna tudi rekonstrukcija celuloze in pinotana. Skupna vrednost teh naložb znaša okrog 1,3 milijarde dinarjev, od tega naj bi šlo za osnovna sredstva 1.220 milijonov dinarjev, v obratna sredstva pa 80 milijonov dinarjev.

Z realizacijo teh investicij bi TOZD povečala v petih letih celotni prihodek za 2,6-krat in dohodek za več kot trikrat.

Zaradi obstoječe infrastrukture, uvedene tehnologije in kadrov, ki so na voljo, je tudi ta investicija ekonomsko učinkovita, saj bo omogočila razširitev in povečanje proizvodnje papirja, ki je surovinska osnova za razvoj vseh drugih TOZD Aera.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Razvojne usmeritve delovne skupnosti skupnih služb so v veliki meri odvisne od razvoja proizvodnih TOZD v prihodnjem srednjeročnem obdobju. Programi dela DSSS so izhodišče za določitev obsega del in nalog, ki jih bo ta skupnost opravljala za proizvodne TOZD po načelu svobodne menjave dela.

Zaradi nujnega stabilizacijskega obnašanja predvidevamo v DSSS v prihodnjih petih letih 2,5-odstotno stopnjo povečevanja zaposlenih, to pa pomeni, da bi ta skupnost imela leta 1985 zaposlenih 288 delavcev.

Celotni prihodek, dohodek in čisti dohodek bodo v DSSS naraščali v skladu z družbenimi dogovori in v odvisnosti od rasti dohodka in OD v proizvodnih TOZD.

Da bi zmogla uresničiti začrtane programe dela, načrtuje DSSS naložbo v računalniški center in nakup polindustrijskega impregnirnega stroja. Skupna vrednost investicij znaša okrog 48 milijonov dinarjev. Poleg tega pa bo v novem srednjeročnem obdobju nujno razrešiti tudi prostorske težave ter lokacijsko razdrobljenost posameznih služb, ki danes bistveno podražujejo stroške režije.

TOZD TRŽENJE

Novo ustanovljena TOZD Trženje bo opravljala v novem srednjeročnem obdobju prometno funkcijo komercialnih poslov za proizvodne TOZD, zato bo imela skupen pomen in bo poslovala po načelu udeležbe v skupnem prihodku, kar bo omogočilo tesno medsebojno nabavno, proizvodno in prodajno odvisnost.

Ta TOZD predvideva 3-odstotno rast zaposlovanja in bi konec leta 1985 imela 304 delavce.

Zaradi izredno povečanega obsega proizvodnje, predvidene v prihodnjih petih letih, bo treba za potrebe nemotenega poslovanja razširiti skladiščne prostore za gotove izdelke in zagotoviti razširitev prevoznega parka.

Celotni prihodek, dohodek in čisti dohodek pa so načrtovani v odvisnosti od ekonomskih učinkov v proizvodnih TOZD.

Prihodnjih pet let pomeni za vse TOZD Aera čas z zahtevnimi in obsežnimi nalogami. Delovna organizacija Aero se je oblikovala že v iztekajočem se planskem obdobju v zaokroženo reprodukcisko enoto. To verigo namerava še dodatno okrepiti z močnejšimi dohodkovnimi povezavami med TOZD, pa tudi navzven — nasproti širši družbeni skupnosti. Zato namerava povečati svoje proizvodne zmogljivosti tudi na nekaterih manj razvitih območjih Slovenije (na Kozjanskem) in okrepiti tudi sodelovanje z drugimi republikami, s katerimi je že doslej dokaj uspešno sodelovala.

Vloga in pomen Aera se širi tudi čez državne meje, saj predvidevamo ustanovitev vsaj dveh mešanih podjetij — enega na Malti, drugega v Avstriji.

Ustanavljanje takih podjetij v tujini sodi v okvir intenzivnih prizadevanj po povečevanju izvoza in zmanjševanju uvoza. V prihodnosti predvidevamo tudi druge oblike prodaje znanja (licenc, know-how) predvsem v neuvrščene države in dežele v razvoju ter v države SEV. Dosedanje sodelovanje z razvitimi zahodnimi državami, obogateno z vse bolj obsežnim in intenzivnim lastnim razvojem ter raziskovalnim delom in s sodelovanjem z domačimi znanstvenimi ustanovami pa nam daje realno osnovo za takšne načrte.

Misli Milana Zupančiča, glavnega direktorja AERA

OPTIMIZEM, VENDAR...

»Nedvomno je, da je naša delovna organizacija v preteklih treh desetletjih doživela velik razvojni skok, ki je bil še posebej kakovosten po dosežkih samoupravnega in dohodkovnega povezovanja, zato pa tudi po proizvodni plati.

Letošnje prvo polletje lahko ocenimo kot uspešno, dasiravno je bil to čas velikih stabilizacijskih naporov, v katerih smo prispevali svoj delež na celi vrsti področij, seveda po zaslugi dobrih delavcev v Aeru, ki so s povečano proizvodnostjo in skrbjo za kakovost dela dosegli v glavnem tiste rezultate, ki smo jih bili načrtovali.

Žal nam to, kar smo dosegli, še ne zagotavlja, da bo tudi druga polovica leta enako uspešna, saj za september še ni zagotovil, da bomo imeli dovolj surovin in reprodukcijskega materiala. Res je sicer, da na tržišču ni večjih problemov, ker je povpraševanje po naših izdelkih dovolj veliko, pa bi lahko prodali še več, saj se čuti že pomanjkanje nekaterih naših proizvodov na domačem trgu, ker smo jih morali nekoliko več izvoziti, da bi dobili več lastnih deviznih sredstev.

Ob tem ugotavljam, da so naši delavci z vsemi problemi dobro seznanjeni, ker ravnajo tako, kakor je treba; kažejo vse večjo skrb pri porabi materiala in varčujejo povsod, kjer bi utegnili porabiti več kot je nujno.

Računamo kajpak, da bomo zmogli dobiti potrebne surovine in repromaterial, ker smo sklenili nekaj samoupravnih sporazumov z deviznimi »pozitivci« od katerih pričakujemo potrebne devize, vendar novi omejitveni ukrepi ustvarjajo tudi pri tem kakšen dvom. Z izvozom žal ne pokrivamo svoje devizne porabe za uvoz, čeravno se mi zdi, da ne gre za veliko devizno porabo, saj predstavlja le okrog 12 odstotkov celotnega prihodka Aera. Po letošnjem načrtu pričakujemo od našega izvoza okrog 8 milijonov dolarjev dohodka in trenutno kaže, da bomo to zmogli uresničiti.

PRIORITETNO: IZVOZ

Kljub temu v svojih stabilizacijskih ukrepih postavljamo na prvo mesto naloge izvoza, poleg tega pa iščemo reprodukcijski material tudi doma, da bi ga nadomestili z uvoženim povsod tam, kjer je to možno. Veliko takih repromaterialov smo že uspeli dobiti — precej tudi po zaslugi dobrega sodelovanja s proizvajalci teh naših surovin — vendar so tudi pri tem težave pogoste, saj domači dobavitelj tudi nima dovolj deviz, vezan pa je običajno na uvoz svojih surovin. Teh surovin namreč v mnogih primerih doma nimamo — tako na primer za EMBA samolepilne trakove doma še ne izdelujemo PVC folije, upamo pa, da jo bodo delali dovolj kakovostno v Splitu. Za večino naših lepil je osnovna surovina naravni kavčuk, ki ga v Jugoslaviji seveda ni in ga je treba uvažati.

Devize smo kajpak skušali dobiti, kakor sem bil omenil, na temelju samoupravnega sporazumevanja s tistimi, ki jih imajo, kljub temu jih je žal kdaj pa kdaj zmanjkalo in smo morali letos nekajkrat ustaviti proizvodnjo, ker nam je zmanjkalo repromateriala. Da bi utrpeli čim manj gospodarske škode zaradi te devizne stiske, smo naredili nekakšen spisek prednostnih proizvodnih nalog, ki jim bomo v prvi vrsti zagotavljali surovine in reprodukcijski material:

— prednost ima nova proizvodnja aerocopy papirja, ker ga v Jugoslaviji nihče drug ne izdeluje,

— prednost imajo naši izvozni artikli, kot so samolepilni trakovi, jasnit papir, drugi kopirni papirji, matrice za razmnoževanje ipd.

To je tudi v skladu z osnovnimi prihodnjimi nalogami Aera: povečati bo treba zlasti izvoz! S tem v zvezi smo tudi v našem poslovnem svetu sprejeli sklep, da je treba narediti analizo možnosti za intenzivnejšo obdelavo tujega tržišča. Skoraj gotovo je, da bo za to obdelavo tujega tržišča nujna tudi kadrovska okrepitev te službe, saj so na teh tržiščih zelo uveljavljene svetovno znane firme, kakršna je npr. Pelikan in bo dokaj težavno najti dobre velike kupce še za nas.

NUJNA BO KAKOVOST IZDELKOV

Nedvomni predpogoj za uspešnejši prodor čez naše meje bo kakovost naših izdelkov, kljub temu bo seveda nujna tudi naša večja prisotnost na tujem. Ker so naši pretežni odjemalci dežele v razvoju in dežele SEV, je razumljivo, da bo težko osvajati nova tržišča, zlasti tista s konvertibilno valuto. Zadnja leta pa smo vendarle dosegli tudi pri tem opazne uspehe in smo beležili na izvoznem spisku lani že 30 dežel, to pa je hkrati dokaz, da kaže upati na boljše.

RAZVOJNI NAČRTI

V zadnjih letih je Aero doživel nagel razvoj, zlasti nove naložbe smo uresničevali s precejšnjim tempom. Tudi za prihodnost predvidevamo precejšnjo rast proizvodnje, vnašamo namreč v planiranje novih naložb združevanje dela in sredstev s potencialnimi potrošniki. Ti stiki pa so v fazi intenzivnejše obdelave, zato je za nekatere naše naložbe mogoče napovedati uspeh.

Ta čas smo v TOZD Kemija Šempeter neposredno pred montažo nove opreme za proizvodnjo lepilnih trakov. Ko bo v uporabi ta povečana zmogljivost, se bo proizvodnja podvojila na letno 50 milijonov kvadratnih metrov trakov in se bo s tem ustrezno povečala tudi možnost večjega izvoza.

V zaključni fazi so priprave za pričetek gradnje NOVE GRAFIKE, ki bo omogočila lokacijsko združitev posameznih obratov TOZD Grafika v eni zgradbi. To bo omogočilo normalne pogoje nadaljnjega tehnološkega razvoja, bistveno povečanje iz-

voza, sodobno organizacijo dela, boljše delo in pogoje dela.

Nova Grafika predstavlja v bistvu zaključek reprodukcijske verige LES—CELULOZA—PAPIR—OPLEMENITENJE PAPIRJA—FINALNI GRAFIČNI PROIZVODI in tako logično nadaljevanje investicij v proizvodnjo osnovnega papirja in aero copy papirja.

Načrtujemo povečanje proizvodnje papirja v Medvodah in s tem povečanje proizvodnje samokopirnega papirja ter z njim povezane grafične dejavnosti, ki spremlja razvoj informatike oziroma širjenje računalništva.

Naše prizadevanje pri poslovnem in proizvodnem povezovanju s kolektivi v drugih republikah — še posebej na manj razvitih področjih — pospešeno nadaljujemo. Naše sedemletno sodelovanje z grafičnim podjetjem Mladost v pobrateni Čupriji bomo poglobili tako, da bomo povečali proizvodne kapacitete in tako omogočili povečanje proizvodnjo samolepilnih etiket.

Pripravljamo tudi načrt skupne naložbe na Kosovem, v Kosovski Mitrovici. Po tem načrtu naj bi s tiskarno Progres razvili grafično dejavnost, v sklepni fazi tega sodelovanja pa bi uvedli tudi proizvodnjo samokopirnega papirja. Razgovorov s partnerji je bilo že več in predvidevamo, da bomo ustanovili skupno podjetje.

V okvirih naših izvoznih načrtov je zastavljena naloga, da začnemo izvažati tudi naše znanje, ki smo si ga v preteklosti že kar precej pridobili. Dokaj je namreč napredoval dogovor o načrtu, po katerem naj bi postavili na Malti manjšo proizvodno enoto in ta načrt bo septembra pripravljen za dokončno odločanje.

Interes za odkup našega know-how obstaja tudi v nekaterih drugih deželah, denimo v Angoli — kamor bomo ponudili del našega šolskega programa, zlasti proizvodnje naših barvic. Če bi ti dve nalogi zmogli realizirati, bi tudi to prispevalo k izboljšanju Aerove devizne bilance.

Sklenimo torej ta predvidevanja z optimizmom, da bo proizvodnja v prihodnje tekla brez večjih zastojev. V tem primeru bomo letošnje leto zaključili s takšnimi poslovnimi rezultati, kot smo jih načrtovali. To pa ni ugodno le za naš kolektiv, ampak tudi za širše družbenopolitične skupnosti, v katerih so naše temeljne organizacije združenega dela. To pa tudi ni nepomembno!«

Naši proizvodi doma in v tujini

30 let je v človekovem življenju čas, ko je zagon največji, ko je moč na višku, ko dozorelost prehaja v modrost. Aero je v tridesetih letih, odkar ga vodijo njegovi delavci, dosegel verjetno enako razvojno stopnjo; v svoji branži je največji v Jugoslaviji in med največjimi v Evropi!

Bolj pomembna kakor velikost pa je njegova prisotnost v vseh področjih našega življenja, tako pogostna in pomembna, da si danes težko predstavljaš naš domači ali delovni vsakdan brez izdelkov Aera. Najdemo jih skoraj na vsej poti od rojstva do slovesa, že pri nalepki z imenom v porodnišnici, v prvem statističnem računalniškem zaznamku o novem Slovencu, pa potem v njegovih nežnih letih, ko se sreča otrok z Aerovimi barvicami, v vrtcu in v šoli, ko so mu naši izdelki že pojem. V našem domu je Aero pogosto prisoten, takorekoč od poda do stropa, celo pod talno oblogo, če jo prilepimo z našim trakom. Aero najdemo nalepljen na kozarcih sladkosti, ki jih vloži gospodinja, na naših obrazcih pa pridejo tudi grenka sporočila — denimo davčna.

Prisotni pa smo še bolj na delovnih mestih: v pisarnah brez naših proizvodov ne bi več mogli delati, računalništvo bi se ustavilo brez naših papirjev, informatika bi omrtvela, poslovno življenje bi doživljalo hude motnje.

Tudi v industriji nas potrebujejo pri številnih opravilih in je odvisnost od Aera marsikdaj tolikšna, da so posledice pomanjkanja naših izdelkov lahko zelo neprijetne.

Aero najdeš v trgovini, v zdravstvu, tudi upokojenci dobivajo pokojninske odrezke na naših obrazcih, v umetnosti uporabljajo naše barve in še bi lahko naštevali, kje vse najdeš Aero. Pri nas in v tujini.

naš aero

glasilo kemične, grafične
in papirne industrije Celje

Celje, september 1980 — posebna številka

Uredniški odbor

Stane Brinovec, Rado Čepič, Silvo Črepinšek,

Ciril Debeljak, Karmen Dovč, Konrad Orožim,

Vera Radič, Franc Ribič, Dora Rovere,

Zdenka Strnad, Anica Svet, Anton Svetelšek

Glavni in odgovorni urednik

Jože Randl

Uredili

Karlota Marvin-Vale, Dora Rovere, Tone Škerbec

Tekst

Služba raziskave tržišča
in ekonomske propagande

Ovitek

Irena Amanović

Tisk

Aero, TOZD Grafika

za tiskarno Drago Vračun

Celje - skladišče
D-Per
452/1980
1119801483,PRIL.2
COBISS
OSREDNJA KNJ. CELJE